

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُ النَّاسُ مُخْتَلِفِينَ ۗ أَلَا مَنَزَجَم رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ ۗ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۗ ۙ وَكَأَنَّهُ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنْفِثُ بِهِ فُوَادِكُ وَجَاءُكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ۙ ۙ وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ ۖ إِنَّا عَامِلُونَ ۙ ۙ وَانظُرُوا إِنَّا مُنظِرُونَ ۙ ۙ وَاللَّهُ غِيبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْإِلَهَ يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ فَاَعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ۗ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۙ ۙ

سُورَةُ يُوسُفَ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ مِائَةٌ وَإِحْدَى عَشْرَةَ آيَةً

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّا تِلْكَ آيَاتِ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ۙ ۙ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۙ ۙ نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ۙ ۙ إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۖ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ۙ ۙ

121- İman etmeyenlere de ki: ‘İnancınız konusunda elinizden geleni arınıza koymayın. Biz kesinlikle bize vahyedilene uya- cağız,’

122- ‘Bildirilene benzer azâbi bekleyin! Biz de bekliyoruz.’

123- Gökerin ve yeryüzünün görünmeyi Allah’ın mutlak ilmindedir. Bütün işler nasıl sona ererse ersin Allah tarafın- dan değerlendirilecektir. Bu yüzden yalnızca O’na kulluk et! Yalnızca O’na güvenip sığın! Senin rabbin yapıp ettiklerinizin hiçbir ayrıntısından habersiz değildir.

YÛSUF SÛRESİ

-YÛSUF (a.s.) BÖLÜMÜ-

Esirgeyen, bağışlayan
Allah’ın adıyla,

1- Elif, Lâm, Râ. Bunlar, bu açıklayıcı Kur’anın âyetleridir.

2- Kur’anı, doğru ile yanlış ayırt etmeniz için iç içe geçmiş ben- zerliklerle okunacak şekilde biz indirdik.

3- Ey ümmî nebi! Sana vahyet- tiğimiz bu Kur’anda, bazı ya- şanmış olayları etkili ve mü- kemmel bir üslupla sana an- latıyoruz. Vahyetmemizden önce sen, bu yaşananlardan kesinlik- le habersizdin.

4- Bir vakitler Yusuf babasına, ‘Babacığım, ben rüyamda on bir yıldızın, güneşin ve ayın bana secde ettiklerini gördüm’ demişti.

118- Şâyet rabbin zorunlu kılmış olsaydı, tüm insanları tek bir dîne bağlı olarak meydana getirirdi. Böyle yapmadığı için kimisi inanmaya, kimisi de inanmamaya devam etmektedirler.

119- Rabbin doğru yolu yalnızca isteyene gösterir. Bu yüzden insanları özgür irâdeyle yarattı. Rabbinin, “Cehennemî tama- men cinler ve insanlarla mutlaka dolduracağım.” hükmü en doğru ve en âdil şekilde gerçekleşmektedir.

120- Ey ümmî nebi! **Resûllerin başlarından geçenlerin bir kısmını sana anlatarak her birini zihnine yerleştirip inanışını güçlendiriyoruz.** Sana bu kıssalarda bildirilen gerçekler müminler için de öğüt ve ikazdır.

5- Yâkub dedi ki: 'Yavrucuğum, rüyayı kardeşlerine anlatma ki bu yüzden başına dert açmasınlar. Gerçekten de şeytan insana alenen düşmandır.'

6- 'Bu şekilde rabbin seni üstün vasıflarından dolayı seçerek rüyaların ve olayların açıklamasını yapmayı öğretecek sana. Daha önce ataların İbrâhîm'e ve İshâk'a nübüvvet verdiği gibi sana ve Yâkub âilesine de nübüvvet vererek lütfunu devam ettirecek. Gerçekten de rabbin her şeyi bilmektedir, mutlak ilmiyle en doğrusunu yapmaktadır.'

7- Andolsun ki sorgulayanlar için Yusuf ve kardeşleri arasındaki ilişkide insan davranışlarının nedenlerini açıklayan ipuçları vardır.

8- Bir vakit Yusuf'un üvey kardeşleri aralarında konuşmuşlardı, 'Biz kalabalık güçlü yetişkinler olduğumuz halde Yusuf ve kardeşi babamıza bizden daha sevimli geliyor. Babamız bu konuda çok fazla hatalıdır.'

9- 'Yusuf'u öldürün veya dönüp gelemeyeceği kadar uzak bir yere bırakın ki babanızın ilgisi size yönelsin. Ondan sonra tövbe edip Allah'ın rızasını kazanan insanlar olursunuz.'

10- Konuşanlardan biri, 'Yusuf'u öldürmeyin. İllâki bir şey yaparsanız onu bir su kuyusuna atın, geçen kervanlardan biri onu bulup alsın' demişti.

قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَىٰ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا ۗ إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾ وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِن قَبْلُ ۖ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ ۗ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِلِّسَّائِلِينَ ﴿٧﴾ إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا نَحْنُ عُصْبَةٌ ۗ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٨﴾ أَفْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِن بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَىٰ يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ ﴿١١﴾ أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَزْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾ قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾ قَالُوا لَئِن آكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَّخَاسِرُونَ ﴿١٤﴾

11- Yusuf'un üvey kardeşleri dediler ki: 'Ey babamız! Yusuf konusunda niye bize güvenmiyorsun? Biz ona karşı hislerimizde gerçekten de samimiyiz.'

12- 'Onu yarın bizimle beraber gönder de kırlarda yiyip için, gezsün, oynasın. Hiç şüphesiz biz ona göz kulak oluruz.'

13- Yâkub, 'Aslında, siz ondan habersizken onu kurtların yemesinden korktuğum için onu götürmeniz beni endişelendiriyor' demişti.

14- Yusuf'un üvey kardeşleri, 'Şayet biz kalabalık güçlü yetişkinlerle beraberken onu kurtlar yerse bu durumda biz yalnızca bir avuç zavallıyız demek ki' demişlerdi.

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَن يُجْعَلُوهُ فِي غِيَابَتِ الْجُبِّ
 وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾
 وَجَاءُ آبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٦﴾ قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا
 نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّبْءُ ﴿١٧﴾
 وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ وَجَاءُ عَلِي
 قَمِيصَهُ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا
 فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾ وَجَاءَتْ
 سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلَامٌ
 وَأَسْرُوهُ بِضَاعَتَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ وَشَرَّوهُ بِبَيْعٍ
 بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَالَ
 الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِمَرْأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوِيَهُ عَسَى
 أَن يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي
 الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِن تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى
 أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾ وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ
 آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

15- Daha sonra üvey kardeşleri Yusuf'u götürdüklerinde, onu bir su kuyusuna koymaya hep birlikte karar verdiler. Biz de ona vahyettik ki: 'Sen onlara bu yaptıklarını hiç ummadıkları bir anda mutlaka haber vereceksin.'

16- Yusuf'un üvey kardeşleri akşamleyin ağlayarak babalarına geldiler,

17- 'Ey babamız! Yusuf'u eşyalarımızın başında bırakıp birbirimizle yarışmaya gitmiştik. Fakat onu kurtlar yemiştir. Doğru söylüyor olsak da sen bize inanmazsın' dediler.

18- Yusuf'un rasgele kan bulaştırılmış gömleğini getirdiler. Yâkub da 'Olanların tam aksine, bu olayda siz kendinizi

kandırılıyorsunuz ama ben şikâyet etmeden sabredeceğim. Yakıştırmalarınıza karşın yalnızca Allah'tan yardım istiyorum' dedi.

19- Bir kervan da oraya gelmiş, ardından da suçularını kuyuya göndermişlerdi. Sonra suyu kovasını sarkıtınca, 'Ne şans! Köle bir çocuk!' dedi. Onu ticârî bir mal olarak sakladılar. Allah onların yapıp ettiklerinin her ayrıntısını bilmekteydi.

20- Onu buldukları için bedelini çok önemsemiyorlardı. Düşük bir fiyata, birkaç kuruşa sattılar Yusuf'u.

21- Mısır'da onu satın alan adam hanımına dedi ki: 'Ona kalacak güzel bir yer ayarlayın. Bize faydası dokunabilir ya da onu evlat ediniriz.' Böylece kendisine rüyaları ve olayları yorumlamayı öğretmemiz için Yusuf'a orada bir yer sağlamıştık. Her şey Allah'ın kesinleşmiş yasına göre gerçekleşmektedir fakat insanların çoğu bunu anlamıyor.

22- Sorumluluk sahibi olacak yaşa ulaşınca doğru karar vermeyi ve yönetmeyi öğrenmesini ona sağladık. Allah'ın rızâsı peşinde olanları bu şekilde ödüllendiririz.

23- Ev sahibesi Yusuf'u ayartmak istedi ve kapıları kilitleyip, 'Haydi koynuma gir' dedi. Yusuf, 'Günah işlemekten Allah'a sığınırım, beni yetiştiren kocan gerçekten de bana iyi davranmıştır. Nankörler ise âhirette aslâ rahat yüzü görmeyecek' dedi.

24- Andolsun ki kadın onunla olma niyetindeydi. Yusuf da onu aklından geçirdi, **rabbinin azâbı gözünün önüne gelmeseydi** o niyet gerçekleşirdi. **Bu şekilde ondan ihâneti ve zinâyı uzaklaştırdık.** Gerçekten de o, sâdik ve dürüst kullarımızdan biriydi.

25- İki de kapiya doğru koşular. Kadın onun **gömleğini** arkadan çekip yırttığında, kapının önünde **kadının kocasıyla karşılaştılar. Kadın telaş ve öfkeyle,** 'Senin hanımına kötülük yapmak isteyen cezası hapse atılmak ya da çok acı veren bir cezâ değil mi?' dedi.

26- Yusuf, 'O beni baştan çıkarmak istedi' dedi. **Kadının orada bulunan akrabalarından bir erkek** şöyle bir hüküm verdi, 'Eğer Yusuf'un **gömleği** önden yırtılmış ise kadın doğru söylemiştir, o yalancılardan biridir.'

27- 'Eğer **gömlek** arka taraftan yırtılmış ise kadın yalan söylemiştir, o doğru söyleyenlerden biridir.'

وَرَأَوْتَهُ الْآتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْت لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ ﴿٢٤﴾ كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٥﴾ وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٦﴾ قَالَتْ هِيَ رَأَوْتُهَا مِنْ نَفْسِي وَشَهِدْتُ بِهَا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدٌّ مِنْ قُبُلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٧﴾ وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدٌّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٨﴾ فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدٌّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾ يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٣٠﴾ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣١﴾

28- Bu hükme göre koca gömleğin arka taraftan yırtıldığını görür görmez, 'Elbette ki bu siz kadınların düzenlerinden biridir. Gerçekten de sizin düzenleriniz çok çetindir' dedi.

29- Kadının kocası, 'Yusuf! Sen bunu sır olarak tut. Sen de kadın, günâhın için Allah'tan af dile. Gerçekten de sen düşünüp tasarlayarak günah işleyenlerden biri oldun' dedi.

30- Şehirde bazı kadınlar, 'Vezerin hanımı yardımcısı olan delikanlıyı baştan çıkarmak istemiş, o kendini şehvete kaptırmış, aslında biz kadının iyice yoldan çıkmış olduğunu düşünüyörüz' dediler.

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكِعًا
وَأَتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سَكِينًا وَقَالَتْ أُخْرِجْ عَلَيْنَهُنَّ فَلَکَمَا
رَأَيْنَهُ أَكْبَرْتَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا
إِن هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾ قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي
فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا أَمَرُهُ
لَيَسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾ قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ
إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ
إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ
كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا
الْآيَاتِ لَيَسْجُنُنَّهُ حَتَّى حِينٍ ﴿٣٥﴾ وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ
أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرَانِي أُحْمَلُ
فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾ قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُزْرَقَانِهِ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا
بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ذَلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّيَ ﴿٣٧﴾
تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

31- Ev sahibi bu kadınların sinsice dedikodularını duyunca hemen onlara bir dâvetçi gönderdi. Onlara rahat bir ortamda ziyâfet hazırladı ve her birine de keskin birer bıçak getirtti. Yusuf'a da 'Onlara bir görün!' dedi. Kadınlar Yusuf'u görmez görmez gözleri onda kaldı, coşkuya kapılıp ellerini, avuçlarını kestiler. 'Allah'a yemin olsun ki bu fâni biri değil! Bu yalnızca bu sûrete bürünmüş saygın bir melektir!' dediler.

32- Ev sâhibesi, 'Beni ayıplayıp kınadığınız olaydaki o delikanlı işte budur. Andolsun ki onu ayartmaya çalıştım, ne var ki o kendisini günaha girmekten korudu. Şâyet o benim ondan istediğim şeyi yapmazsa kesinlikle hapse atılacak ve hor görülenlerden biri olacak' dedi.

33- Yusuf, 'Rabbim! Hapishâne, kadınların beni davet ettikleri günahattan daha sevimlidir bana. Eğer sen onların eğilimini benden uzaklaştırmazsan onları arzularım da rablerini tanımayanlardan biri olurum' dedi.

34- Rabbi, Yusuf'un duâsını hemen kabul etti. Böylece kadınların eğilimini ondan uzaklaştırdı. Elbette ki O her şeyi işitmektedir, her şeyi bilmektedir.

35- Sonrasında, bu kadar kanıtı görmelerine rağmen onun bir süre hapse atılması vezir ve âilesine daha makûl görünmüştü.

36- Onunla birlikte hapishaneye iki köle de girmişti. Onlardan biri, 'Ben rüyamda kendimi üzüm suyu sıkarken görmüştüm' dedi. Diğeri de 'Ben de rüyamda kendimi başımın üstünde kuşların yediği ekmeği taşıyan görmüştüm' dedi. 'Bize bunların açıklamasını yapsana! Doğrusu biz senin bilgili insanlardan biri olduğunu düşünürüz' dediler.

37- Yusuf, 'Size verilen günlük yemeğiniz gelmeden önce onların açıklamasını size yapacağım. Bunlar rabbimin bana öğrettiği bilgilerden bazısıdır. Aslında ben, ortak koşmadan Allah'a inanmayan bir toplumun dinini reddettim. Onlar zaten âhîret hayâtını da inkâr etmektedirler,'

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ
 لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا
 وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾
 يَا صَاحِبِي السِّجْنِ أَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ
 الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ
 وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ
 أَمَرَ الْأَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
 النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾ يَا صَاحِبِي السِّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمْ
 فَيَسْقَى رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُضَلِّبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ
 مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾ وَقَالَ
 لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا ادْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسِيهِ
 الشَّيْطَانَ ذَكَرَ رَبَّهُ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾
 وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ
 سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا
 الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُءْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

38- 'Ben ise atalarım İbrâhim, İshâk ve Yâkup'un dinine uydum. Bizim herhangi bir şeyi Allah'a ortak koşmamız doğru değildir. **Yalnızca Allah'ın birliğine îman etmek, bize ve insanlara Allah'ın bir lütfudur. Buna rağmen insanların çoğu Allah'a minnet etmiyor.**

39- 'Ey benimle hapis yatanlar! Her şeyin ayrı ayrı ilâhı mı olsa daha iyidir, yoksa her şeyi hükmeden tek Allah mı?'

40- 'O'ndan başka tapındıklarınız, Allah'ın onlarla ilgili hiçbir delil indirmediği ama sizin ve atalarınızın ilâh diye uydurduğu isimlerdir yalnızca. **Hüküm koymak yalnızca Allah'a âittir. O, kulluğu yalnızca kendi zâtına yapmanızı emretmiştir. Dosdoğru din budur ama insanların çoğu bunu anlamıyor.**

41- 'Ey benimle hapis yatanlar! **Rüyalarınızın yorumuna gelince,** ikinizden biri efendisine içecek ikramında bulunmaya

devam edecek, diğeri de asılacak, kuşlar onun tepesini didikleyecek. Yorumlanmasını istedikleriniz **kesinleşti ve gerçekleşmeye başladı.**

42- Yusuf, o iki kişiden kurtulacağını zannettiğine, 'Efendime benden söz et!' dedi. Fakat şeytan ona efendisine Yusuf'tan söz etmeyi unutturdu. Böylece Yusuf birkaç sene daha hapisanede kaldı.

43- Hükümdar dedi ki: 'Ben rüyamda yedi besili ineği, yedi cılız ineğin yediğini gördüm, yedi dolgun taze başakla, yedi boş kuru başak da gördüm. Ey danışmanlar! Gerçekten rüya yorumu yapıyorsanız benim rüyamı da bana yorumlayın.'

قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالَمِينَ ﴿٤٤﴾
 وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنْتَبِئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ
 فَأَرْسَلُونِ ﴿٤٥﴾ يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سِنْعِ بَقَرَاتِ سِمَانٍ
 يَأْكُلُهُنَّ سِنْعٌ عِجَافٌ وَسِنْعِ سُنبُلَاتِ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ
 لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾ قَالَ تَزْرَعُونَ سِنْعَ
 سِنِينَ دَابَّأَفَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرَوْهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ
 ﴿٤٧﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سِنْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلُ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ
 إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْصِنُونَ ﴿٤٨﴾ ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ
 يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يُعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ
 فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ
 الَّتِي قَطَعْنَ آيِدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ مَا
 خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمَلِكُ فَقَالُوا لَا يَنْصِفُ عَنْ نَفْسِهِ فُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا
 عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ الثَّنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ
 أَنَا رَأَوْتُهُ عَنِ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾ ذَلِكَ لِيَعْلَمَ
 أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

44- Danışmanlar, ‘Bunlar dağınık düşlerdir. Biz böyle düşlerin açıklamasını bilmeyiz’ dediler.

45- Hapishanedeki o iki kişiden kurtulmuş olanı uzun zaman sonra Yusuf’u hatırladı ve ‘Beni hemen hapishaneye gönderin de size onun yorumunu açıklayayım’ dedi.

46- Oraya gidince, ‘Yusuf! Ey özü sözü doğru olan! Senin bilgeliğini bilmeleri, benim de insanlara bilgiyle dönmem için yedi besili ineği, yedi cılız ineğin yediği, yedi dolgun taze başakla, yedi boş kuru başağın olduğu rüyanın yorumunu yap bize’ dedi.

47- Yusuf, ‘Âdetiniz olduğu üzere **yedi yıl devamlı ekim yapın** fakat hasat ettiklerinizden sadece yiyeceğiniz az bir miktarı alın, gerisini başaklarıyla saklayın,’

48- ‘**Sonra onların ardından gelen yedi kurak yılda** önceden ayırdıklarınızın sadece az bir miktarını ekim için saklayın, gerisini halk tüketir,’

49- ‘**Sonra onların ardından gelen bir yıl,** Allah’ın yardımıyla yağmurlar başlayacak, ekim için sakladıklarınızla insanlar için sakladıklarınızla insanlar dolgun başaklara kavuşacaklar, besili hayvanların sütlerini sağacaklar.’

50- Bunları dinleyen hükümdar, ‘Onu bana getirin’ dedi. Fakat ulak kendisine gelince Yusuf hemen, ‘Efendine dön de ellerini kesen kadınların niyetlerinin ne olduğunu sor ona. Elbette ki rabbim o kadınların düzenlerini her yönüyle bilmektedir’ dedi.

51- Hükümdar kadınlara, ‘Yusuf’u uyardımaya çalıştığımızda, o size nasıl kur yaptı?’ dedi. Kadınlar, ‘Allah korusun! O nasıl söz! Biz onda zinâya en ufak bir meyil görmedik’ dediler. Vezirin hanımı da ‘Şimdi gerçek tam olarak ortaya çıktı. Onu ben baştan çıkarmak istemiştim. O gerçekten de doğru söyleyenlerden biridir’ dedi.

52- Yusuf, ‘Bu olanlar, Allah’ın hâinlerin hilesini başarıya ulaştırmadığını, benim de yokluğunda vezire ihânet etmediğimi kendisinin bilmesi içindir’ dedi.

53- ‘Ben kendimi öylesine temize çıkarmıyorum. Rabbinin merhamet ettiği hâricinde günahlardan arınmayan herkes kesinlikle kötülüğe tutkundur. Gerçekten de rabbim affedicidir, bağışlayıcıdır.’

54- Hükümdar, ‘Onu bana getirin! Kendime özel danışman yapmak istiyorum onu’ dedi. Hükümdar onunla konuşur konuşmaz değerini anlayıp, ‘Kesinlikle sen bugün yanımızda mevki sahibi, güvenilir birisin’ dedi.

55- Yusuf, ‘Beni ülkenin tarımıyla görevlendir, hem denetler hem de idâre ederim’ dedi.

56- Bu şekilde Yusuf’u o topraklarda yetkili kıldık, dilediği arâziyi alıp kullanıyordu. Biz, nimetimizi belirli kistaslara göre veririz. Allah’ın rızası peşinde olanların sevaplarının karşılığını da ihmal etmeyiz.

57- Âhiretin sevâbı ise îman eden ve Allah’ın emirlerine uyup azâbından kaçınmakta olanlar için daha mükemmeldir.

58- Yusuf’un üvey kardeşleri gelip de onun huzuruna çıktıklarında, kardeşleri onu tanımadıkları halde Yusuf onları hemen tanıdı.

59- Yusuf onların yüklerini hazırlattığında dedi ki: ‘Bir dahikine baba bir erkek kardeşinizi de getirin. Görüyorsunuz ki ben tahılı tam veriyorum. Ben konukseverlerin de iyisiyim,’

وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي ۚ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ ۗ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ۗ ط
 إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝٥٣ وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ ۚ أَسْتَخْلِصُهُ
 لِنَفْسِي ۚ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ۝٥٤
 قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ۗ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمُ ۝٥٥
 وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ ۚ يَتَّبِعُوهُ مِنْهَا حَيْثُ
 شَاءَ ۗ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ۝٥٦
 وَلَا جُزْءُ الْأَخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ۝٥٧
 وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ۝٥٨
 وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَجْرٍ لَكُمْ مِنْ
 أَبِيكُمْ ۖ أَلا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ۝٥٩
 فَإِن لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرُبُون ۝٦٠
 قَالُوا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ۝٦١ وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا
 بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ
 لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝٦٢ فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ
 مِنَّا الْكَيْلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانًا نَّكَتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ۝٦٣

60- ‘Yine de o kardeşinizi bana getirmezseniz benden size tahıl yok, yanıma gelmeyin!’

61- Yusuf’un kardeşleri, ‘Onu babasından almak için ikna etmeye çalışacağız, kuşkusuz bunu yaparız’ dediler.

62- Yusuf hizmetçilerine, ‘Onların kendi mallarını da yüklerine yerleştirin, belki âilelerine dönüp yüklerini boşalttıklarında cömertliğimi anlarlar da tekrar gelirler’ dedi.

63- Babalarına dönünce hemen, ‘Ey babamız, bize tahıl yasaklandı. Artık kardeşimizi de bizimle gönder ki tahılımızı alalım. Hiç şüphesiz biz ona göz kulak oluruz’ dediler.

قَالَ هَلْ أَمْنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمْنُتُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ
 مِنْ قَبْلُ **فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا** وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ **٦٤** وَلَمَّا
 فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا
 مَا نَبَغِي **هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا** وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ
 أَخَانًا وَنَزُدَاكَ كَيْلَ بَعِيرٍ **ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ** **٦٥** قَالَ
 لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتِنَنِي بِهِ
 إِلَّا أَنْ يُحَاطَ بِكُمْ **فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ**
وَكَيْلٌ **٦٦** وَقَالَ يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا
 مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ **٦٧**
إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ **٦٨** وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ **٦٩**
 مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ
 يَعْقُوبَ قَضِيهَا **وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ**
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ **٧٠** وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُونُسَ أَوَىٰ إِلَيْهِ
 أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ **٧١**

Allah adına söz verirsiniz, onu sizinle gönderirim' dedi. Sonrasında ona Allah adına söz verdiklerinde Yakub da 'Konuştuklarımız Allah'ın güvencesindedir' dedi.

67- Yakub, 'Evlatlarım! Şehre hep birlikte tek bir kapıdan girmeyin, ayrı kapılardan girin. Allah'tan size gelecek tek bir şeyi dahi engelleyemem. Karar vermek yalnızca Allah'a aittir. Ben yalnızca O'na güvenip sığırım. Güvence arayanlar da yalnızca O'na güvenip sığınsınlar' dedi.

68- Babalarının emrine göre şehre girmeleri Allah'tan onlara gelecek tek bir şeyi dahi engellemiş olmuyordu. Bu sadece Yakub'un içindeki bir arzuyu yerine getirmesiydi. Hiç şüphesiz o, kendisine öğrettiklerimiz sebebiyle bunları bilecek ilme sahipti ama insanların çoğu bunları bilmiyor.

69- Yusuf'un huzuruna çıktıklarında Yusuf öz kardeşini yanına çekip, 'Gerçekten de ben senin kardeşimim, onların yapacak olduklarından dolayı sakın üzülme' dedi.

64- Yakub, 'Yoksa daha önce öz kardeşi için size güvenmediğim gibi onun için de mi size güveneyim? Oysa en mükemmel koruyucu Allah'tır. O, en mükemmel merhamet edendir' dedi.

65- Yüklerini açtıklarında kendi mallarının da iade edildiğini gördüler. 'Ey babamız! Daha ne isteyelim! İşte mallarımız da bize iade edilmiş. Âilemizin geçimini sağlarken kardeşimizi de koruruz. Bir deve yükü tahıl da fazlamız olur, bu getirdiklerimiz zaten yeterli değil' dediler.

66- Yakub, 'Yalnızca başınıza kurtulamayacağınız bir belânın gelmesi hâricinde onu bana kesinlikle getireceğinize dâir

70- Yusuf onların yüklerini hazırlattığında ölçü kabı olarak kullanılan maşrapayı da öz kardeşinin yükünün içine koymuştu. Sonrasında görevlilerden biri yüksek sesle bağırdı, 'Ey kervan ahâlisi! Siz kesinlikle hırsızsiniz.'

71- Yusuf'un üvey kardeşleri bağırarlara doğru yönelip dediler ki: 'Ne arıyorsunuz?'

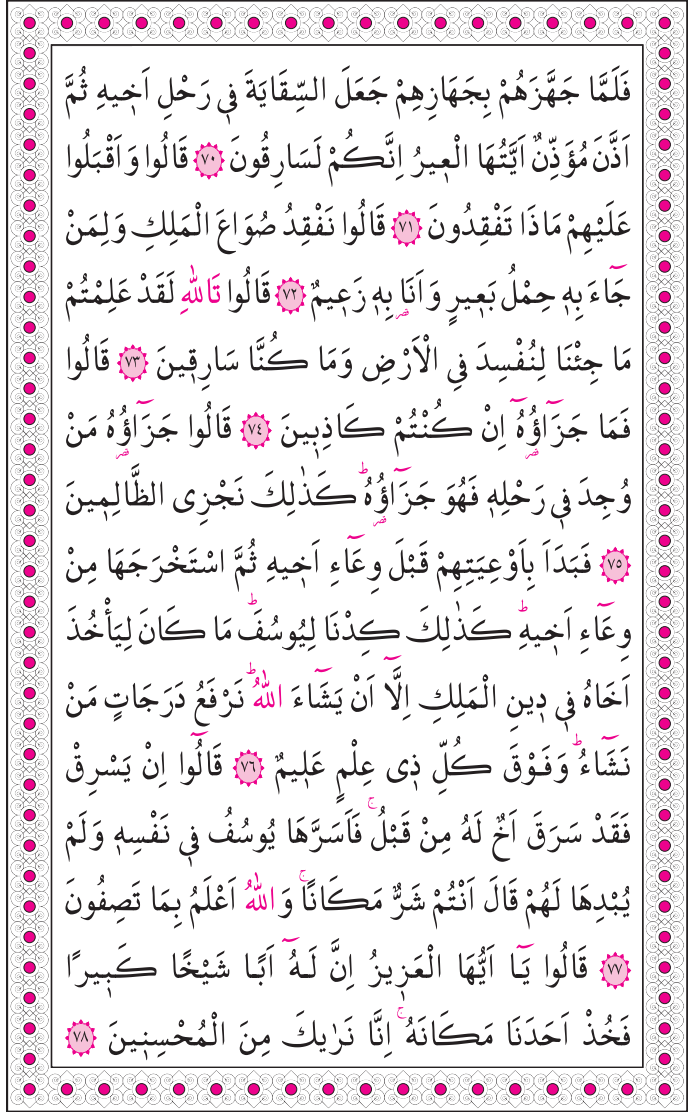
72- Görevlilerden biri, 'Hükümdarlığa âit ölçü kabını arıyoruz. Onu getirene bir deve yükü ödül var, ben buna kefilim' dedi.

73- Yusuf'un üvey kardeşleri de 'Allah'a yemin olsun ki bizim buralara kargaşa ve yıkıma neden olmak için gelmediğimizi, hırsız da olmadığımızı siz de kesinlikle anlamışsınızdır' dediler.

74- Görevliler, 'Fakat yalan söylüyorsanız bunun cezası ne olacak?' dediler.

75- Yusuf'un üvey kardeşleri, 'Hırsızlığın cezası, o eşya kimin yükünde bulunursa ceza olarak o yük sahibinin alınıp köle yapılmasıdır. Biz hırsızları böyle cezalandırırız' dediler.

76- Bunun üzerine Yusuf, ölçü kabını öz kardeşinin yükünden önce üvey kardeşlerinin yüklerinde aratmaya başladı, sonra onu öz kardeşinin yükünden çıkarttı. **Yusuf'a bu şekilde hukûki bir çözüm öğretmiştik.** Allah'ın olmasına izin vermesi hâricinde hükümdarın kânunlarına göre öz kar-

deşine el koyması mümkün değildi. Bilgi seviyelerini belirli kıstaslarla yükseltiriz. **Her bilgenin üstünde de daha bilgisi vardır.**

77- Yusuf'un üvey kardeşleri, 'Şayet o çalmışsa daha önce öz kardeşi de çalmıştı' dediler. Bu yüzden de Yusuf onlara belli etmeden içinden yorumda bulundu, 'Siz çok berbat bir konumdasınız. Yaptığımız yakıştırmaları Allah daha iyi bilmektedir.'

78- Yusuf'un üvey kardeşleri, 'Ey vezir! Onun çok yaşlı bir babası var. Onun yerine bizden birini alıkoy. Görüyoruz ki sen Allah'ın rızası peşinde olanlardan birisin' dediler.

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ إِنَّا
 إِذًا لظَالِمُونَ ﴿٧٩﴾ فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ
 كَيْبَرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ آبَاءَكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ
 مَوْتَقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ
 الْأَرْضَ حَتَّى يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ
 الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾ ارْجِعُوا إِلَى آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
 ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ
 حَافِظِينَ ﴿٨١﴾ وَسَأَلَ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْهَيْمَرَ
 الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ
 أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ
 جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾ وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ
 يَا أَسْفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ
 كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾ قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتُو أَتَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ
 حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾ قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا
 بَحْبِي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ وَاعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

79- Yusuf, 'Kabımızı kendisinde bulduğumuz kişiden başkasını alıkoymaktan Allah bizi korusun. Hiç şüphesiz biz o durumda haksızlık yapmış oluruz' dedi.

80- Artık Yusuf'un üvey kardeşleri ondan ümitlerini tamamen kestiklerinde fısıldaşarak bir köşeye çekildiler. Onların daha akıllı olanı, 'Babanızın sizden Allah adına söz aldığını hiç mi anlamadınız? Daha öncesinde de Yusuf ile ilgili verdiğiniz sözü savsaklamıştınız. Babam bana izin verinceye veya Allah hakkımda hüküm verinceye kadar, ben artık buradayım. O en mükemmel hüküm verendir' dedi.

81- 'Siz babanıza dönün ve deyin ki: 'Ey babamız! Senin oğlun hırsızlık yaptı. Biz yalnızca bildiğimizi onaylıyoruz. Bilinmeyenden de sorumlu değiliz,'

82- 'Bu işlerin başımıza geldiği şehrin ahâlisine de gidip geldiğimiz kervana da sor. Hiç şüphesiz biz doğru söylüyoruz.'

83- Yâkub, 'Aksine bu olayda kendinizi kandırıyorsunuz ama ben şikâyet etmeden sabredeceğim. Belki de Allah onların hepsini birlikte getirir. Gerçekten de yalnızca O her şeyi bilmektedir, mutlak ilmiyle en doğrusunu yapmaktadır' dedi.

84- Yâkub yüzünü onlardan çevirdi ve 'Ah şu bendeki Yusuf'un hasreti' dedi. **Kederden gözlerine perde indi, yine de öfkesini içinde tuttu.**

85- Evlatları, 'Allah'a yemin olsun ki sen Yusuf'u devamlı anmaktan yataklara düşeceksin veya öleceksin' dediler.

86- Yâkub, 'Ben elemimi ve kederimi sadece Allah'a arz ederim ve sizin bilmediğiniz şeyleri de Allah'ın bildirmesiyle bilirim' dedi.

87- Yâkub, ‘Evlatlarım! Gidin, Yusuf ve kardeşi hakkında bilgi edinmeye çalışın. **Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin. Kâfir insanlardan başkası Allah’ın rahmetinden aslâ ümidini kesmez**’ dedi.

88- Daha sonra Yusuf’un huzuruna çıktıklarında, ‘Ey vezir! Biz ve âlemiz geçim sıkıntısına uğradığımız için yetersiz bir mal ile geldik. Buna rağmen sen bize ölçüyü tam ver bize biraz cömertçe davran. Elbette ki Allah cömertlik yapanları ödüllendirmektedir’ dediler.

89- Yusuf dedi ki: ‘Siz rabbinizi bilmez bir halde Yusuf ve kardeşine yaptıklarınızın böyle sonuçlanacağını biliyor muydunuz?’

90- Onlar, ‘Sen misin gerçekten? Sen Yusuf musun?’ dediler. ‘Ben Yusuf’um, bu da öz kardeşim. Allah bize iyilikte bulundu. **Her kim Allah’ın emirlerine uyup azâbından kaçınır ve sebat ederse bilsin ki Allah, rızâsı peşinde olanların sevaplarının karşılığını aslâ ihmal etmez**’ dedi.

91- Yusuf’un üvey kardeşleri, ‘Allah’a yemin olsun ki Allah seni bize üstün tuttu ve gerçekten de biz düşünüp tasarlayarak günah işlemiştik’ dediler.

يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَ اَخِيهِ وَلَا تَأْيَسُوا
مِنْ رُوحِ اللّٰهِ اِنَّهُ لَا يَأْيِسُ مِنْ رُوحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا اَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسَّنَا وَاَهْلَنَا الضَّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّرْجِيَةٍ فَأَوْفِ لَنَا
الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ
﴿٨٨﴾ قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَ اَخِيهِ اِذْ اَنْتُمْ
جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾ قَالُوا ءَاِنَّكَ لَآنْتَ يُوسُفَ قَالَ اَنَا يُوسُفُ
وَ هَذَا اَخِي قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا اِنَّهُ مِنْ يَتَّقِي وَيَصْبِرُ فَاِنَّ
اللّٰهَ لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ اَنْرَكَ
اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾ قَالَ لَا تَثْرِبَ
عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ
﴿٩٢﴾ اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَاَلْقُوهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِي يَأْتِ
بَصِيرًا وَاْتُونِي بِاَهْلِكُمْ اَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾ وَلَمَّا فَصَلَتِ
الْعَبْرُ قَالَ اَبُوهُمْ اِنِّي لَاجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا اَنْ
تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾ قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

92- Yusuf, ‘Bugün azarlanmayacaksınız. Allah sizi bağışlasın. O, en mükemmel merhamet edendir’ dedi.

93- Yusuf, ‘Benim gömleğimi götürün ve babamın yüzüne bırakın ki gözleri açılsın. Sonra da bana bütün âilenizle birlikte gelin.’

94- Kervan Mısır’dan yola çıktığı esnada babaları, ‘Kesinlikle ben Yusuf’un kokusunu alıyorum, bir de bunaklık isnat etmeyin bana’ dedi.

95- Evlatları, ‘Allah’a yemin olsun ki sen hâlâ Yusuf’a hayransın’ dediler.

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقِيَهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَأَرْتَدَّ بِصِيرًا ۖ قَالَ
 أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَنبَأُكُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ قَالُوا يَا
 أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾ قَالَ سَوْفَ
 أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾ فَلَمَّا دَخَلُوا
 عَلَىٰ يُونُسَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَبُوهُ وَقَالَ ادْخُلُوا مَعِيَ فِي الدَّارِ الَّتِي
 أَنبَأْتُكُمْ أَنَّهَا مَأْوَىٰ غَدَابَتِكُمْ ۗ فَأَخْرَجَهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَتِهِ
 لِيُبَيِّنَ لَهُ مَا لَمْ يَكُن لِيَ بَيِّنًا وَلَا يَكُن لِي فِي الْغَايِبِ عَلِيمًا ﴿٩٩﴾
 وَرَفَعَ أَبُوهُ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ
 يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُءُوسِ الْفِتْيَانِ الَّتِي قَدْ جِئْتَ مِنَ الْغَايِبِ
 حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُم مِنَ الْبَدْوِ
 مِن بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي ۗ إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ
 لِّمَا يَشَاءُ ۗ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾ رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ
 الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ۗ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضِ ۗ أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا
 وَأَلْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠١﴾ ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ
 إِلَيْكَ ۖ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾
 وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

96- Daha sonra müjdecî gelip de **gömleği** yüzüne bırakınca Yâkub'un gözleri hemen açılıverdi. Yâkub dedi ki: 'Sizin bildiğiniz şeyleri de Allah'ın bildirmesiyle bilirim ben,' dedim mi size?

97- Evlatları, 'Ey babamız! Allah'tan bizim günahlarımızın bağışlanmasını dile. Biz gerçekten de düşünüp tasarlayarak günah işlemiştik' dediler.

98- Yâkub, 'Rabbimden yakında sizin bağışlanmanızı dileyeceğim. Gerçekten de O çok affedicidir, çok bağışlayıcıdır' dedi.

99- Yusuf'u görmeye geldiklerinde Yusuf hemen ana-babasını kucakladı, 'Allah'ın lütfuyla Mısır'a güvenle girip yerleşin' dedi.

100- Ana-babasını tahta çıkarıp oturttu, bütün kardeşleri de hemen yere kapaklanıp Yusuf'a temennâda bulundular. 'Babacığım! Daha önceki rüyamın yorumu budur. Rabbim onu doğru bir şekilde gerçekleştirdi. Şeytan kardeşlerimle aramı açtıktan sonra rabbim bana iyilikte bulundu, beni hapisten çıkarttı ve sizi çölden buraya getirdi. Hiç şüphesiz rabbim belirli kıstaslarla en uygun olanı verendir. Gerçekten de yalnızca O'dur her şeyi bilen, mutlak ilmiyle en doğrusunu yapan' dedi.

101- 'Rabbim! Bana egemenlik verdin, rüyaların ve olayların açıklamasını yapmayı öğrettin. **Sen, göklerin ve yerin yoktan yaratıcısısın. Sen, dünyada ve âhirette benim koruyucumsun. Müslüman olarak canımı al. Beni Allah'ın rızasını kazananların arasına koy.'**

102- Ey ümmî nebî! İşte bu sana vahyettiklerimiz bilinmeyen haberlerdendir. Onlar hep birlikte karar verip kötülüklerini düzenlerlerken sen onların yanında değildin.

103- Sen ne kadar çabalasan da insanların çoğu Allah'ın âyetlerine îman etmez.

104- Ey ümmî nebî! Oysa sen onlardan buna karşılık bir ücret de istemiyorsun. Bu Kur'an bütün âlemlere yalnızca öğüttür.

105- Göklerde ve yerde Allah'ın birliğine ve kudretine işaret eden nice deliller varken, insanlar onları umursamadan yanlarından geçip gidiyorlar.

106- Onların çoğu Allah'a ortak koşmadan inanmıyorlar.

107- Yoksa onlar kendilerini sarıp sarmalayacak olan Allah'ın azâbının gelmeyeceğine ya da hiç ummadıkları bir anda kıyâmetin kopmayacağına mı güvenmişler?

108- De ki: 'Benim üslûbüm alenî kanıtlarla Allah'ın yoluna dâvet etmektir, ben ve bana tâbi olanların üslûbudur bu. Allahı, kullarına âit özelliklerden çok uzak tutarım ve ben müşriklerden biri de değilim.

109- Ey ümmî nebî! Senden önce de **şehir halkından** kendilerine vahyettiğimiz **adamları resûl** olarak gönderdik sadece. Yoksa inkâr edenler hiç gezip doluşmadılar mı bu dünyada, kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakıp hiç mi düşünmediler? Bu dünyadan daha mükemmel olan âhiret diyarı, Allah'ın emirlerine uyup azâbından kaçınanlara âittir. Yoksa hâlâ doğru ile yanlış ayırt edemiyor musunuz?

110- Daha sonra resûller bütünüyle inkâr edildiklerini düşünerek kendilerine inanılmasından ümitlerini kestiklerinde onlara yardımımız gelmişti, böylece müminleri kurtarmıştık. Cehennemlik insanlardan ise azâbımız reddolunamaz.

111- Andolsun ki o resûllerin başından geçenler, akli başında olanların önem vereceği hususlardır. Bu Kur'an uydurulacak bir söz değildir, tam aksine kendinden önceki kitapların da Allah tarafından vahyedilmiş olduğunu doğrulayan, dinen bilinmesi gereken bütün hükümleri açıklayan, iman edecek insanlara doğru yolu gösterip cennete ulaştıran bir kitaptır.